

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogdan Wysocki /spr./
Sędziowie:	SA Karol Ratajczak SA Mariola Głowacka
Protokolant:	st.sekr.sąd. Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 2 kwietnia 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki akcyjnej z siedzibą w P.**

przeciwko (...) **Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.**

o stwierdzenie nieważności, ewentualnie o uchylenie uchwał

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 listopada 2013 r., sygn. akt IX GC 337/12

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie 1 w ten sposób, że stwierdza nieważność uchwał nr (...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. z dnia 3 kwietnia 2012r, zaprotokołowanych przez notariusza R. S. (akt notarialny repertorium A nr(...))**

b) **w punkcie 5 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powoda tytułem kosztów procesu kwotę 4.206 zł;**

II. uchyla zaskarżony wyrok w punktach 3 oraz 4 i w tym zakresie postępowanie umarza;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.270 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego wywołanych apelacją strony powodowej;

IV. koszty postępowania apelacyjnego wywołane apelacją pozwanego wzajemnie między stronami znosi.

/-/ M. Głowacka /-/ B. Wysocki /-/ K. Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 kwietnia 2012 r. skierowanym **przeciwko pozwanemu (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P., powód - (...) spółka akcyjna z siedzibą w P.** wniósł na podstawie art. 252 k.s.h. o:

- stwierdzenie nieważności uchwały nr 3 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej z 3 kwietnia 2012 r. w sprawie odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej spółki na rzecz E. K., przedstawienia wspólnikowi J. R. jako nabywcę tychże udziałów - spółki (...) Sp. z o.o. w P. oraz oznaczenia ceny nabycia przez tę spółkę w/w udziałów na kwotę 350.000 zł,
- stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej spółki na rzecz P. M. (1), przedstawienia wspólnikowi J. R. jako nabywcę tychże udziałów - spółki (...) Sp. z o.o. w P. oraz oznaczenia ceny nabycia przez tę spółkę w/w udziałów na kwotę 350.000 zł.

Powód wniósł także na podstawie art. 249 k.s.h. o uchylenie uchwały nr 1 nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej z dnia 3 kwietnia 2012 r. w sprawie wyboru przewodniczącego zgromadzenia wspólników w osobie A. J.. W przypadku nieuwzględnienia żądania o stwierdzenie nieważności uchwał nr(...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r. powód wniósł o uchylenie tychże uchwał na podstawie art. 249 k.s.h. oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu

1. ***oddalił powództwo co do żądania stwierdzenia nieważności uchwał nr (...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r. zaprotokołowanych przez notariusza R. S. (akt notarialny repertorium A nr (...)),***
2. ***oddalił powództwo co do żądania uchylenia uchwały nr (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r. zaprotokołowanej przez notariusza R. S. (akt notarialny repertorium (...))***
3. ***uchylił w całości uchwały nr (...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r. zaprotokołowane przez notariusza R. S. (akt notarialny repertorium (...))***
4. ***nakazał ściagnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 4.000 zł tytułem nieuiszczonej opłaty od roszczeń ewentualnych dochodzonych pozwem,***
5. ***zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 6.872,33 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.***

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Powód (...) S.A. w P. jest operatorem telekomunikacyjnym świadczącym usługi telewizji kablowej, Internetu oraz telefonii na terenie (...).

Pozwany (...) Sp. z o.o. w P. jest operatorem telekomunikacyjnym działającym na terenie P. i Powiatu (...).

Wspólnikami pozwanego aktualnie są: powód, P. K. i J. R.. Jak wynika z aktualnego odpisu z KRS pozwanej spółki powód posiada 4.080 udziałów po 500 zł każdy o łącznej wartości 2.040.000 zł w kapitale zakładowym pozwanego, P. K. posiada w tym kapitale 19.210 udziałów po 500 zł każdy o łącznej wartości 9.605.000 zł, a J. R. posiada 520 udziałów po 500 zł każdy o łącznej wartości 260.000 zł.

Jednocześnie m.in. pozwana spółka oraz P. K. są akcjonariuszami powodowej spółki.

Zgodnie z § 11 umowy pozwanej spółki udziały w spółce są zbywalne.

Zbycie udziałów wymaga zezwolenia spółki, udzielanego przez zgromadzenie wspólników w formie uchwały podjętej większością 2/3 głosów.

Wniosek o udzielenie zezwolenia na zbycie udziałów wspólnik składa zarządowi na piśmie, ze wskazaniem osoby nabywcy, a w przypadku zamiaru sprzedaży udziałów, również ustalonej ceny.

Zarząd obowiązany jest umieścić sprawę udzielenia zezwolenia na zbycie udziałów na porządku obrad najbliższego zgromadzenia wspólników.

Spółka przeciwstawiając się zbyciu udziałów osobie wskazanej przez wspólnika, zobowiązana jest równocześnie przedstawić wspólnikowi innego nabywcę, zaś zgromadzenie wspólników w uchwale odmawiającej zezwolenia na zbycie udziałów wskazanej przez wspólnika osobie, oznaczy cenę nabycia, która winna odpowiadać cenie rynkowej zbywanych udziałów, przy czym nie może być ona niższa aniżeli cena wynikająca z następującego przeliczenia: wartość 100% udziałów równa jest iloczynowi aktualnej ilości zamontowanych przez spółkę gniazd abonenckich i równowartości w złotych kwoty 200 USD obliczonej według średniego kursu NBP z dnia podjęcia tej uchwały.

Powódka wywiodła powództwa przeciwko pozwanej w sprawach o sygn. akt tut. Sądu IX GC 56/12 i IX GC 292/12.

W sprawie IX Gc 292/12 powódka zaskarżyła uchwały zgromadzenia wspólników pozwanej spółki w przedmiocie zmian umowy pozwanej spółki z 15 marca 2010 r. a w sprawie IX Gc 56/12 uchwały podjęte na zgromadzeniach wspólników w dniach 13 października 2010 r. i 14 lipca 2011 r. w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego spółki przez utworzenie nowych udziałów oraz ich objęcie przez P. K..

Oba w/w powództwa zostały prawomocnie oddalone.

W dniu 28 kwietnia 2006 r. wspólnik pozwanej – J. R., jako, sprzedający – zawarł z E. K. i P. M. (1), jako kupującymi, warunkowe umowy sprzedaży. Każda z umów dotyczyła zbycia na rzecz nabywców przysługujących J. R. 260 udziałów w kapitale zakładowym pozwanej spółki.

Warunkiem zawieszającym umów było udzielenie przez J. R. kupującym nieodwołalnego pełnomocnictwa łącznego do wykonywania wszelkich praw korporacyjnych z nabywanych udziałów.

Zgodnie z umową przejście udziałów na kupujących miało nastąpić pod warunkiem udzielenia przez zgromadzenie wspólników pozwanej, zezwolenia na ich zbycie.

Jednocześnie z podpisaniem tychże umów sprzedający wręczył kupującym podpisany wniosek o udzielenie zezwolenia na zbycie udziałów i upoważnił kupujących do złożenia tego wniosku w dowolnie wybranym przez kupujących terminie.

J. R. – jako wspólnik pozwanej – udzielił w dniu 28 kwietnia 2006 r. E. K. i P. M. (1) pełnomocnictwa łącznego do wykonywania wszelkich praw korporacyjnych ze sprzedawanych im 520 udziałów w kapitale zakładowym pozwanej spółki.

W 2012 r. J. R. zwrócił się do pozwanej spółki z wnioskiem o wyrażenie zgody na zbycie przysługujących mu udziałów na rzecz E. K. oraz P. M. (1).

Z uwagi na złożony wniosek, zarząd pozwanej zwołał NZW na 3 kwietnia 2012 r.

W rozesłanym wspólnikom zaproszeniu na zgromadzenie wskazano proponowany porządek obrad, który obejmował udzielenie lub odmowę udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów na rzecz E. K. oraz 260 udziałów na rzecz P. M. (1).

W punktach 4 i 5 proponowanego porządku obrad określono również, że w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. udziałów w pozwanej spółce, nastąpi wskazanie na podstawie §11 ust. 5 i 6 umowy Spółki nabywcy udziałów przeznaczonych do zbycia oraz ceny sprzedaży udziałów na rzecz osoby wyznaczonej przez NZW.

3 kwietnia 2012 r. odbyło się NZW, na którym reprezentowany był cały kapitał zakładowy pozwanej.

E. K. oraz P. M. (1), jako pełnomocnicy wspólnika J. R., ustanowili dalszych pełnomocników: J. J. i D. W., którzy osobiście uczestniczyli w NZW.

Bezpośrednio przed zgromadzeniem J. J. i D. W. w siedzibie pozwanej spółki wręczyli wspólnikowi pozwanej – P. K. – pismo zawierające oświadczenie o cofnięciu wniosku J. R. o wyrażenie zgody na zbycie udziałów, którego to pisma P. K. nie przyjął.

3 kwietnia 2012 r. odbyło się NZW pozwanej spółki, protokolowane przez notariusza R. S..

Zgromadzenie otworzył członek zarządu pozwanej - C. L..

Po otwarciu zgromadzenia i powitaniu przybyłych, C. L. zarządził zgłaszanie kandydatur na przewodniczącego NZW.

W trakcie otwierającej zgromadzenie wypowiedzi C. L., ale już po słowach zarządzających wybór przewodniczącego NZW, J. J. zgłosił jako pierwszy swoją kandydaturę na przewodniczącego zgromadzenia (36:08-36:09 minuta nagrania). Gdy C. L. dokończył wypowiedź o zarządzeniu wyboru przewodniczącego swoją kandydaturę zgłosił A. J., będący pełnomocnikiem wspólnika pozwanej – P. K..

C. L. pominął zgłoszoną kandydaturę J. J. i zarządził przystąpienie do głosowania nad kandydaturą A. J..

NZW podjęło uchwałę nr (...) o wyborze A. J. na przewodniczącego zgromadzenia. W tajnym głosowaniu oddano 19.210 głosów „za”, 4600 głosów „przeciw”, przy braku głosów wstrzymujących się.

Z uwagi na powyższe głosowanie nad innymi zgłoszonymi kandydaturami uznano za bezprzedmiotowe.

Pełnomocnicy powódki oraz J. R. oświadczyli, że głosowali przeciwko uchwale i wnieśli sprzeciwy od podjętej uchwały.

Głosowanie nad poszczególnymi uchwałami NZW odbywało się w sposób tajny. Wniosek o głosowanie tajne złożył pełnomocnik wspólnika – P. A. J.. Głosujący w trakcie oddawania głosu, nie mieli możliwości ujawnienia sobie nawzajem sposobu głosowania. Siedzieli bowiem z znacznej odległości od siebie. Oddane głosy były zbierane do zamykanego pojemnika i przekazywane przewodniczącemu zgromadzenia, a przy pierwszym głosowaniu w przedmiocie wyboru przewodniczącego – członkowi zarządu pozwanej C. L.. Na rozdanych wspólnikom kartach do głosowania zamieszczono liczbę głosów przysługujących danemu wspólnikowi.

Po głosowaniu nad uchwałą o wyborze przewodniczącego NZW oraz odczytaniu wyników głosowania J. J. oświadczył wszystkim obecnym - w tym obecnemu członkowi zarządu pozwanej C. L. - że jako pełnomocnik J. R. cofa wniosek o wyrażenie zgody na sprzedaż udziałów, w związku z czym prosi o zaprotokołowanie, że rzezone NZW jest bezprzedmiotowe i wnosi o zamknięcie jego obrad (42:40 minuta nagrania).

Oświadczenie to nie zostało zaprotokołowane przez notariusza.

Przewodniczący zgromadzenia odczytał przedłożone mu przez pełnomocników J. R. oświadczenie adresowane do pozwanej, podpisane przez E. K. i P. M. (1) z 2 kwietnia 2012 r. o cofnięciu wniosku o udzielenie zezwolenia na zbycie udziału w pozwanej.

Mimo złożenia oświadczenia o cofnięciu wniosku o zezwolenie na zbycie udziałów, obrady NZW były kontynuowane.

Uchwałą nr (...) NZW przyjęto porządek obrad zgromadzenia, którego kluczowym elementem było udzielenie bądź odmowa udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej na E. K. oraz 260 udziałów pozwanej na rzecz P. M. (1).

Uchwała w przedmiocie udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej na rzecz E. K. oraz Uchwała w przedmiocie udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej na rzecz P. M. (1) nie zostały podjęte albowiem oddano na nie 4.600 głosów „za” i 19.210 głosów „przeciw”, przy braku głosów wstrzymujących się.

Uchwałą nr (...) NZW – wobec odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej na rzecz E. K. - NZW przedstawiło wspólnikowi J. R., jako nabywcę jego udziałów, spółkę (...) Sp. z o.o. w P. i oznaczyło cenę nabycie na kwotę 350.000 zł.

Za uchwałą oddano 19.210 głosów, a przeciw 4600; brak było głosów wstrzymujących.

Pełnomocnicy powódki oraz J. R. oświadczyli, że głosowali przeciwko uchwale i wnieśli sprzeciwy od podjętej uchwały.

Mimo wniosku pełnomocników J. R. o podjęcie uchwały zobowiązującej i zezwalającej członkowi zarządu C. L. na udzielenie wszelkich wyjaśnień dotyczących przyczyn i pochodzenia informacji, które otrzymała spółka (...) Sp. z o.o. w P. na temat złożenia przez J. R. wniosku o wyrażenie zgody na zbycie udziałów. Przewodniczący odmówił poddania wniosku pod głosowanie uzasadniając swoją odmowę faktem, że porządek obrad został przyjęty.

Uchwałą nr (...) NZW – wobec odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. 260 udziałów pozwanej na rzecz P. M. (1) - NZW przedstawiło wspólnikowi J. R., jako nabywcę jego udziałów, spółkę (...) Sp. z o.o. w P. i oznaczyło cenę nabycie na kwotę 350.000 zł. Za uchwałą oddano 19.210 głosów, a przeciw 4600; brak było głosów wstrzymujących.

Pełnomocnicy powódki oraz J. R. oświadczyli, że głosowali przeciwko uchwale i wnieśli sprzeciwy od podjętej uchwały.

Po podjęciu powyższych uchwał pełnomocnicy J. R. oraz pozwanej zażądali zadawania pytań zarządowi pozwanej. Przewodniczący odmówił wprowadzenia żadanego punktu do porządku obrad oraz odmówił udzielenia głosu zarządowi.

Powód domagał się w pozwie stwierdzenia nieważności uchwał nr (...) i (...) podjętych na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników pozwanego w dniu 3 kwietnia 2012 r. oraz uchylenia uchwały nr 1 tegoż zgromadzenia. Nadto sformułował żądanie ewentualne, domagając się uchylenia uchwał nr (...) i (...) na wypadek nieuwzględnienia głównego żądania pozwu.

Uchwały podjęte przez wspólników na zgromadzeniu mogą być podważone powództwem przeciwko spółce o stwierdzenie nieważności uchwały, jeśli są one sprzeczne z ustawą. Legitymacja czynna do wystąpienia z takim powództwem (a także powództwem o uchylenie uchwał) przysługuje m.in. wspólnikowi, który głosował przeciwko kwestionowanej uchwale oraz zażądał zaprotokołowania sprzeciwu wobec niej.

Z dołączonej do pozwu poświadczonej kserokopii aktu notarialnego stanowiącego protokół NZW z 3 kwietnia 2012 r. wprost wynika, że pełnomocnicy wspólników (...) S.A. głosowali przeciwko zaskarżonym uchwałom i wnieśli co do nich sprzeciwy.

Powód wnosząc w dniu 25 kwietnia 2012r. pozew, zachował także przewidziane w art. 252 § 3 k.s.h. i 251 k.s.h. terminy do zaskarżenia uchwał podjętych na zgromadzeniu wspólników w dniu 3 kwietnia 2012r.

Powód uzasadniając żądanie pozwu wskazał, że w jego ocenie zaskarżone uchwały nie zostały podjęte wymaganą większością głosów, co przesądza o ich nieważności.

Zdaniem powoda, w chwili podejmowania uchwał na NZW w dniu 3 kwietnia 2012 r. P. K. przysługiwało jedynie 4080 udziałów w kapitale zakładowym pozwanej spółki. Zatem skoro jedynie ten wspólnik głosował za podjęciem zaskarżonych uchwał, a przeciwko nim głosowała powódka, posiadająca tak jak P. K. - 4080 głosów i J. R. dysponujący 520 głosami, to należy uznać że kwestionowane uchwały nie uzyskały nawet zwykłej większości głosów, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że są one nieważne.

Pozwany stał z kolei na stanowisku, że w chwili podejmowana uchwał na NZW w dniu 3 kwietnia 2012r. P. K. przysługiwało mu 19.210 udziałów co stanowiło 80,6% wszystkich udziałów w pozwanej spółce. W ocenie pozwanego przed NZW z dnia 3 kwietnia 2012r. nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego pozwanej spółki, w następstwie którego P. K. objął 15.130 nowoutworzonych udziałów.

Powyższa okoliczność znajduje potwierdzenie w odpisie z KRS pozwanej spółki, z którego wynika, że P. K. posiada 19.210 udziałów o łącznej wysokości 9.605.000 zł w pozwanej spółce.

Zgodnie zaś z art. 17 ust. 1 Ustawy z 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym istnieje domniemanie, że dane wpisane do rejestru KRS są prawdziwe. Zgodzić trzeba się z pozwaną, że powódka nie obaliła powyższego domniemania. Postępowania zainicjowane przez powódkę w trybie art. 12 ust. 3 ww. ustawy zostało prawomocnie zakończone wraz ze stwierdzeniem braku podstaw do wykreślenia zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego pozwanej.

Postępowanie prowadzone w niniejszej sprawie nie spowodowało również obalenia powyższego domniemania. Jak wynika z uchwały składu 7 – sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2013r. III CZP 13/13 (publikacja na stronach internetowych Sądu Najwyższego) wyrok sądu stwierdzający nieważność sprzecznej z ustawą uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ma charakter konstytutywny.

Wobec tego dopóki Sąd nie stwierdzi w wyroku nieważności uchwał zgromadzenia wspólników sp. z o.o., powód nie może powoływać się na ich nieważność w innym procesie o stwierdzenie nieważności bądź uchylenie kolejnych uchwał podejmowanych przez zgromadzenie wspólników tejże spółki.

Roszczenia powoda o ustalenie nieistnienia, stwierdzenie nieważności, bądź uchylenie uchwał w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego pozwanej spółki i objęcia wszystkich nowoutworzonych udziałów przez P. K., w następstwie czego ilość posiadanych przez P. K. udziałów wzrosła z 4080 do 19.210, a także ważności i skuteczności zawarcia umów użytkowania udziałów, były już przedmiotem rozpoznania Sądu w sprawach IX Gc 56/12 i IX Gc 292/12.

W obu tych sprawach wytoczone przez powoda powództwa zostały prawomocnie oddalone.

W sprawie IX GC 292/12 Sąd oddalając powództwo ustalił, że nie ma przeszkód, żeby zawrzeć umowę, której przedmiotem byłoby użytkowanie udziałów w spółce z o.o. wraz z wykonywaniem prawa głosu pod warunkiem, że pozwała na to umowa spółki. Zapatrywania Sądu I instancji potwierdził Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalając wyrokiem z 7 lutego 2013 r. apelację powódki.

Zatem P. K. mógł, na podstawie umowy użytkowania udziałów zawartej z powódką, wykonywać prawa korporacyjne z przysługujących powódce udziałów w pozwanej spółce, w tym głosować na zgromadzeniach wspólników.

Z kolei z uzasadnienia prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, rozpoznającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu wydanego w sprawie IX GC 56/12 wynika, że zaskarżone przez powódkę uchwały

w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego pozwanej spółki i objęcia nowoutworzonych udziałów przez P. K., podjęte na zgromadzeniach wspólników z w dniach 13 października 2010 r. i 14 lipca 2011 r., nie są uchwałami nieistniejącymi ani nieważnymi. Sąd Apelacyjny, podziеляjąc w tym względzie stanowisko Sądu Okręgowego stwierdził także, że nie ma podstaw do uchylenia tychże uchwał. W ocenie Sądu przedmiotowe uchwały zostały ważnie podjęte, a P. K. był uprawniony, w imieniu wszystkich wspólników pozwanej spółki, do wyrażenia zgody na ich podjęcie, o jakiej mowa w art. 246 § 3 k.s.h. i zgodę taką, ze skutkiem dla wszystkich wspólników, wyraził.

Opierając się na powyższych ustaleniach oraz biorąc pod uwagę fakt, że podwyższenie kapitału zakładowego zostało zarejestrowane przez sąd rejestrowy należało stwierdzić, że P. K., w dniu 3 kwietnia 2012r. głosując, na NZW, dysponował 19.210 udziałami w kapitale zakładowym pozwanej spółki, co stanowiło 80,6% wszystkich udziałów w spółce.

Zatem zaskarżone uchwały podjęto nie tylko zwykłą większością głosów, ale także przewidzianą w §11 umowy spółki większością kwalifikowaną (2/3 głosów).

Wobec tego zarzut powoda niepodjęcia zaskarżonych uchwał żadną, przewidzianą przez ustawę i umowę spółki, większością głosów, okazał się bezzasadny.

Strona powodowa nie wskazywała również aby podczas głosowania nad zaskarżonymi uchwałami nastąpiło naruszenie zasad tajnego głosowania,

Głosowanie zostało bowiem zorganizowane w taki sposób, że osoby w momencie oddawania głosu nie wiedziały jak głosował inny wspólnik.

Strona powodowa wskazywała, że naruszenie tajności nastąpiło jedynie przez umieszczenie na kartach do głosowania liczby głosów jaką dany wspólnik posiadał na NZW.

Sam fakt, że pełnomocnicy strony powodowej mieli świadomość tego, jak zagłosował wspólnik P. K. nie powoduje automatycznie uznania, że tajność nie została zachowana.

O ile bowiem sposób głosowania w momencie oddawania głosu winien być tajny, o tyle sam fakt wzięcia udziału w głosowaniu oraz przedstawienie jego wyników będzie zawsze jawne.

Poza tym nawet gdyby przyjąć za zasadne twierdzenia powoda, że głosowanie nie było tajne, to powództwo winno zostać oddalone, z tego względu, że brak zachowania tajności nie miał jakiegokolwiek wpływu na treść uchwał nr (...) i (...).

Trzecią podstawą – w ocenie strony powodowej – do stwierdzenia nieważności uchwał nr (...) i (...) NZW, było podjęcie uchwał nieobjętych porządkiem obrad przedstawionym w zaproszeniu na zgromadzenie wspólników.

Oceniając trafność sformułowanego przez powoda zarzutu należy zwrócić uwagę na fakt, że z przedłożonego przez stronę pozwaną, poświadczonego odpisu zaproszenia na nadzwyczajne zgromadzenie wspólników pozwanej 3 kwietnia 2012 r., w punktach 4 i 5 porządku obrad określono, że w przypadku odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie przez J. R. udziałów w pozwanej spółce (...), nastąpi wskazanie na podstawie §11 ust. 5 i 6 umowy Spółki nabywcy udziałów przeznaczonych do zbycia oraz ceny ich sprzedaży wyznaczonej przez NZW

W ocenie Sądu z treści zaproszenia na zgromadzenie wynika, że w niniejszej sprawie nie można mówić, że uchwały nr (...) – (...) NZW z 3 kwietnia nie były objęte porządkiem obrad, albowiem ich podjęcie było przewidziane w proponowanym w zaproszeniu na zgromadzenie porządku obrad. Głosowanie nad uchwałami w przedmiocie wskazania J. R. innego nabywcy udziałów uzależnione było przy tym od ziszczenia się warunku – odmowy udzielenia zezwolenia na zbycie udziałów E. K. i P. M. (2). Warunek ten zaś się ziścił.

Nie ulega wątpliwości, że wskazanie w uchwałach nr (...) i (...) nabywcy udziałów J. R. jest swoistym wyrażeniem zgody przez NZW na zbycie udziałów przez współnika wskazanemu przez zgromadzenie współników nabywcy.

Co więcej, zgodnie z art. 239 § 1 k.s.h. - w sprawach nieobjętych porządkiem obrad nie można powziąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwały. Sprzeciw powinien być zgłoszony przed przystąpieniem do głosowania oraz wpisany do protokołu, dlatego słusznie w doktrynie podnosi się, że nie będzie sprzeciwem głosowanie przeciwko uchwale (K. Strzelczyk, Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, t. 2, pod red. T. Siemiątkowskiego i R. Potrzeusza, Warszawa 2011, s. 460 i literatura tam przywołana).

Jak wynika z listy obecności na NZW 3 kwietnia 2012 r. obecny był cały kapitał zakładowy pozwanej spółki, natomiast zgodnie z protokołem przebiegu NZW w głosowaniach nad uchwałami wzięli udział pełnomocnicy powoda i J. R. głosując przeciw uchwale. Pełnomocnicy rzeczonych współników nie zgłosili sprzeciwu przed przystąpieniem do głosowania i nie zażądali jego wpisania do protokołu, a jedynie po głosowaniu, wobec głosowania „przeciw” uchwale, zgłosili sprzeciw, celem zaskarżenia tych uchwał na podstawie przepisu art. 252 k.s.h.

Ze względu choćby na te okoliczności nie można mówić o podjęciu uchwał wbrew ustawie, które skutkowałyby ich nieważnością.

Poza tym powód nie wykazał (ani nawet nie podnosił takich twierdzeń), że ewentualne uchybienie formalne mające miejsce przed odbyciem zgromadzenia, na etapie jego zwoływania, mogło mieć wpływ na treść zaskarżonych uchwał.

Podjęcie uchwały w sprawie nieobjętej porządkiem obrad nie stanowi bowiem wyłącznej przesłanki eliminacji jej z obrotu, a podstawą stwierdzenia nieważności uchwały powinno być nie tylko wskazanie naruszenia prawa, ale również wykazanie wpływu tego uchybienia na podjęcie uchwały lub podjęcie uchwały o określonej. Wobec tego nawet jeśli przyjąć twierdzenia powoda, że uchwały nr (...) – (...)NZW z 3 kwietnia nieobjęte były porządkiem obrad, to stwierdzić należy brak wpływu tego domniemanego uchybienia na podjęcie uchwał o treści takiej, jak w protokole NZW, a przeto skutecznych podstaw żądania stwierdzenia nieważności uchwały.

Chybiona okazała się również argumentacja powoda odnośnie tego, że uchwały nr (...) i (...) są nieważne z tej przyczyny, że podjęte zostały w oparciu o nieważne postanowienie § 11 umowy pozwanej spółki.

Zakres regulacji umownej, dopuszczalnej na tle art. 182 § 1 k.s.h., obejmuje ograniczenie zbycia udziału, jego części lub ułamkowej części udziału, zastawienia udziału oraz ustanowienia użytkowania na udziale. Niedopuszczalne jest jedynie całkowite wyłączenie rozporządzalności udziałami (zob. A. Herbet [w:] S. Sołtysiński, Prawo Spółek Kapitałowych. System Prawa Prywatnego. Tom 17A, Warszawa 2010, s. 294). Z treści § 11 umowy wynika, że o całkowitym wyłączeniu rozporządzalności udziałami nie może być mowy. W § 11 wskazano bowiem na tryb postępowania w sytuacji, w której nie dochodzi do udzielenia przez Zgromadzenie Wspólników zezwolenia na zbycie udziałów. W takiej sytuacji, w świetle § 11 pkt 5 oraz pkt 6 umowy spółki, spółka zobowiązana jest równocześnie przedstawić wspólnikowi innego nabywcę, zaś zgromadzenie współników w uchwale odmawiającej zezwolenia na zbycie udziałów wskazanej przez współnika osobie, oznaczy cenę nabycia (cenę rynkową), która winna odpowiadać cenie rynkowej udziałów. Cena ta nie może być przy tym niższa, aniżeli cena wynikająca z następującego przeliczenia: wartość 100% udziałów równa jest iloczynowi aktualnej ilości zamontowanych przez spółkę gniazd abonenckich i równowartości w złotych kwoty 200,00 USD obliczonej według średniego kursu NBP z dnia podjęcia tej uchwały.

W § 11 umowy nie wyłączono rozporządzalności udziałami. Wręcz przeciwnie – przewidziany w nim jest wyraźny tryb, który prowadzi do zbycia udziału, ograniczając jedynie swobodę w kształtowaniu ceny i wyboru kontrahenta. Postanowienia w zakresie kształtowania ceny nie prowadzą do wyłączenia możliwości zbycia udziałów w spółce. Umowa spółki przewiduje bowiem zbycie udziałów za kwotę odpowiadającą ich wartości rynkowej, w związku z czym nie można mówić o sprzeczności w tym zakresie umowy spółki z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.).

Wbrew twierdzeniom powoda § 11 umowy spółki nie tylko nie daje zgromadzeniu wspólnikom (czy spółce) kompetencji do ustalenia odległego terminu zapłaty a zbywane udziały, ale w ogóle nie uprawnia tego organu do oznaczania chwili spełnienia tego świadczenia.

W takiej sytuacji – zgodnie z art. 455 k.c. – świadczenie polegające na zapłacie za nabywane udziały winno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jej uiszczenia.

Nie są także trafne twierdzenia strony powodowej dotyczące ewentualnego braku woli wspólnika co do sprzedaży udziałów osobie wskazanej przez spółkę. Od woli wspólnika zależy czy dokona zbycia tych udziałów za ustaloną cenę rynkową osobie wskazanej przez spółkę, czy też nie.

Oceniając zasadność zarzutu wystąpienia uchybień przy wyborze przewodniczącego zgromadzenia, które zdaniem powoda miały istotny wpływ na dalszy przebieg zgromadzania – należy zarzut ten uznać za bezzasadny.

Jak wynika z przedstawionego przez powoda nagrania, NZW otworzył członek zarządu pozwanej C. L., który zarządził zgłaszanie kandydatur na przewodniczącego NZW. W trakcie otwierającej zgromadzenie wypowiedzi C. L., ale już po słowach zarządzających wybór przewodniczącego NZW, J. J. zgłosił jako pierwszy swoją kandydaturę do sprawowania tej funkcji (36:08-36:09 minuta nagrania). Gdy C. L. dokończył wypowiedź o zarządzeniu wyboru przewodniczącego swoją kandydaturę zgłosił A. J., będący pełnomocnikiem wspólnika pozwanej – P. K..

Abstrahując od oceny czy zasadnie jako pierwszą poddano pod głosowanie kandydaturę A. J., de facto zgłoszoną jako drugą, w ocenie Sądu, uchybienie to nie miało wpływu na dalszy przebieg NZW.

Wniosek taki wynika z faktu, że A. J. był pełnomocnikiem i kandydatem na przewodniczącego zgromadzenia większościowego wspólnika – P. K., posiadającego 80,6% udziałów w kapitale pozwanej spółki. Zatem nawet gdyby głosowano w pierwszej kolejności kandydaturę pełnomocnika powoda – J. J., to kandydatura ta z pewnością nie uzyskałaby wymaganej liczby głosów, a w konsekwencji przewodniczącym zgromadzenia zostałby wybrany A. J., którego kandydaturę głosowano by jako kolejną.

Powyższe okoliczności wskazywały na bezzasadność zarzutów powoda, które w jego ocenie miały skutkować stwierdzeniem nieważności zaskarżonych uchwał.

Żądanie stwierdzenia nieważności uchwał nr (...) i (...) NZW z dnia 3 kwietnia 2012r. było więc bezzasadne, w związku z czym Sąd oddalił powództwo w tym zakresie.

Z uwagi na to, Sąd zobowiązany był do rozważenia roszczenia ewentualnego o uchylenie w/w uchwał oraz podjętej także na NZW w dniu 3 kwietnia 2012r. uchwały nr (...).

Z uregulowań art. 249 k.s.h. wynika, że uchwała zgromadzenia wspólników może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o jej uchylenie, jeżeli:

- jest sprzeczna z umową spółki albo
- jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, a zarazem godzi w interesy spółki albo
- jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, a zarazem ma na celu pokrzywdzenie wspólnika.

Wobec tego aby skutecznie zaskarżyć uchwałę podjętą przez zgromadzenie wspólników spółki z o.o. i w konsekwencji doprowadzić do jej uchylenia należy wykazać istnienie jednej z wyżej wymienionych przesłanek.

Odnosząc się do uchwały nr 1 w przedmiocie wyboru na przewodniczącego zgromadzenia A. J., to chwała ta i sposób procedowania nad jej podjęciem (z pominięciem głosowania nad wcześniej zgłoszoną kandydaturą J. J.) - nie pozostawała w sprzeczności z umową spółki. Powód nie wykazał by godziła ona w interes spółki i miała na celu

pokrzywdzenie wspólnika tym bardziej, że biorąc pod uwagę ilość głosów przysługujących każdemu ze wspólników należy stwierdzić, że nawet gdyby jako pierwszą głosowano uchwałę o wyborze na przewodniczącego zgromadzenia wspólników J. J., osoba ta nie zostałaby wybrana do sprawowania tej funkcji. Pominięcie kandydatury J. J. nie mogło więc mieć żadnego wpływu na treść zaskarżonej przez powoda uchwały nr (...) NZW z dnia 3 kwietnia 2012 r.

Wobec tego powództwo o uchylenie uchwały nr (...) podjętej przez NZW w dniu 3 kwietnia 2012 r. podlegało oddaleniu.

Odnosząc się do żądania uchylenia uchwał nr 3 i 4 NZW z dnia 3 kwietnia 2012 r. należy stwierdzić, że strona powodowa nie wykazała w trakcie procesu, by uchwały te zmierzały do pokrzywdzenia któregośkolwiek ze wspólników pozwanej spółki. Okoliczność, że nabywcami udziałów J. R. byli bracia członków zarządu powodowej spółki nie świadczy o tym, że podjęcie uchwał nr (...) i (...) nastąpiło z pokrzywdzeniem spółki (...). O pokrzywdzeniu takim można by mówić tylko w przypadku gdyby kwestionowane uchwały dotyczyły sfery praw i obowiązków wspólnika spółki, który wyraził sprzeciw co do ich podjęcia. Okoliczność taka w rozpoznawanej sprawie nie miała jednak miejsca.

Jedynym podmiotem, w stosunku do którego zaskarżone uchwały powodowały skutki prawne był J. R., który nie zaskarżył jednak uchwał podjętych na NZW w dniu 3 kwietnia 2012r.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest także jakichkolwiek przesłanek do stwierdzenia, że kwestionowane uchwały godzą w interes pozwanej spółki.

Wspólnicy pozwanej wprowadzając w § 11 umowy spółki postanowienia o ograniczeniu uprawnienia do zbycia udziałów w spółce, chcieli sprawować kontrolę nad doбором przyszłych wspólników nabywających udziały od wspólników dotychczasowych i zapobiec sytuacji, w której udziały te zakupiłby osoby przypadkowe, nie związane ze spółką i branżą w której ona funkcjonuje.

Podjęcie uchwał w przedmiocie odmowy wyrażanie zgody na zbycie udziałów E. K. i P. M. (2), a zarazem wskazanie jako nabywcy spółki (...) sp. z o.o., kontrolowanej przez większościowego udziałowca pozwanej – P. K., nie naruszało więc w żaden sposób interesu pozwanej spółki. W miejsce dotychczasowego wspólnika, do spółki miał wejść bowiem podmiot powiązany kapitałowo z innym wspólnikiem.

Pełnomocnicy J. R. przed rozpoczęciem NZW złożyli P. K. pisemne oświadczenie o cofnięciu wniosku o zezwolenie na zbycie udziałów. Oświadczenie to nie zostało przyjęte przez P. K., który zniszczył przedłożony mu dokument. Nie mogło ono zresztą wywołać żadnych skutków prawnych, gdyż nie zostało złożone spółce (jej zarządowi) lecz większościowemu wspólnikowi.

W trakcie NZW odbywającego się w dniu 3 kwietnia 2012 r. pełnomocnicy J. R. ponownie złożyli oświadczenie o cofnięciu wniosku o zezwolenie na zbycie udziałów. Notariusz nie zaprotokołował rzeczoności oświadczenia w protokole w formie aktu notarialnego, mimo stosownego wniosku J. J.. Mimo to, oświadczenie J. J. było skuteczne albowiem zostało złożone pozwanej spółce w obecności jej prezesa zarządu – C. L., którego obecność na NZW w dniu 3 kwietnia 2012 r. nie była kwestionowana.

W sytuacji, w której nie określono w umowie spółki formy złożenia oświadczenia o cofnięciu wniosku o zezwolenie na zbycie udziałów należało przyjąć, że oświadczenie takie mogło być złożone w formie dowolnej (art. 60 k.c.).

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że złożone przez pełnomocnika J. R. na NZW oświadczenie o cofnięciu wniosku o zezwolenie na zbycie udziałów wywołało skutki prawne tym bardziej, że składający to oświadczenie pełnomocnik powoda, a zarazem dalszy pełnomocnik J. R., posiadał pełnomocnictwa do wykonywania wszelkich praw korporacyjnych w spółce z udziałów sprzedawanych przez mniejszościowego udziałowca.

Skuteczne złożenie przez pełnomocnika J. R. oświadczenia o cofnięciu wniosku o wyrażenie zgody na zbycie udziałów miało przełożenie na dalszy przebieg NZW.

Z zapisów §11 umowy pozwanej spółki wynika bowiem, że koniecznym warunkiem podjęcia przez zgromadzenie wspólników uchwały w przedmiocie wyrażenia zgody na zbycie przez wspólnika udziałów w spółce, jest złożenie przez osobę zamierzającą zbyć udziały wniosku o udzielenie zezwolenia na ich sprzedaż.

Wobec tego zgromadzenie wspólników może procedować o udzieleniu zezwolenia na zbycie udziałów tylko w sytuacji, w której został skutecznie złożony wniosek o podjęcie takiej uchwały i był on podtrzymywany przez wnioskodawcę do momentu podjęcia stosownej uchwały. Jest to bowiem element konstytutywny dla odbycia NZW zwołanego w celu podjęcia uchwał w przedmiocie tego wniosku.

Skuteczne cofnięcie przez wnioskodawcę złożonego wniosku o wyrażenie zgody na sprzedaż udziałów prowadzi do sytuacji, w której podejmowanie przez zgromadzenie wspólników uchwały w tym przedmiocie są sprzeczne z §11 umowy pozwanej spółki, co z kolei stanowi samodzielną przesłankę do uchylenia tychże uchwał (art. 249 § 1 k.s.h).

Zatem w sprawie doszło do sytuacji do której odnosi się norma prawna wynikająca z art. 249 § 1 k.s.h. i Sąd zobowiązany był uchylić zaskarżone uchwały nr (...) i (...) NZW z dnia 3 kwietnia 2012 r., ze względu na ich sprzeczność z umową spółki.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł o roszczeniu ewentualnym uchylając zaskarżone uchwały nr (...) i (...) NZW z dnia 3 kwietnia 2012 r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108¹ k.p.c. w zw. z art. 113 ust. 1 i 2 u.k.s.c. i art. 100 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył powód zaskarżył go w części tj. co do pkt 1, 3, 4 i 5. Powód zarzucał orzeczeniu:

- naruszenie art. 246 § 3 w zw. z art. 187 § 2 k.s.h. poprzez niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że doszło do podwyższenia kapitału zakładowego pozwanego, co ostatecznie doprowadziło do uznania, że kwestionowane uchwały są ważne,
- naruszenie art. 187 k.s.h. zw. z art. 252 oraz art. 265 k.c. poprzez błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że doszło do podwyższenia kapitału zakładowego pozwanego i w konsekwencji uznania, że kwestionowane uchwały są ważne,
- naruszenie art. 189 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że wyrok sądu ustalający nieistnienie uchwały zgromadzenia wspólników spółki z. o. o. ma charakter konstytutywny,
- naruszenie art. 182 k.s.h. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i w następstwie przyjęcie dopuszczalności wprowadzenia stanowionych przez § 11 umowy spółki (...) sp. z o. o., (dalej jako (...)) ograniczeń pozwalających na pośrednie wyłączenie możliwości zbycia udziałów,
- naruszenie art. 247 § 2 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i błędne uznanie głosowania w sprawie kwestionowanych uchwał za prawidłowe, czyli spełniające wymogi tajności,
- naruszenie art. 57 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie dopuszczalności pośredniego wyłączenia możliwości zbycia udziałów postanowieniami § 11 Umowy Spółki,
- naruszenie art. 58 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji nieuznanie §11 Umowy Spółki za bezwzględnie nieważny,
- naruszenie art. 65 k.c. w zw. z art. 2 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w rezultacie niewłaściwą wykładnię postanowień §11 Umowy Spółki.

Wskazując na te zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie roszczenia głównego pozwu tj. stwierdzenie nieważności uchwał nr (...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r., zaprotokołowanych przez notariusza R. S. (akt notarialny repertorium A nr (...), a w konsekwencji: uchylenie punktu 3 zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania w tym zakresie ze względu na brak podstaw do rozpoznania roszczenia ewentualnego, zmianę punktów 4 i 5 zaskarżonego orzeczenia poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych.

Apelację od wyroku złożył również pozwany zaskarżył go w części tj. co do pkt 3 i 5. Pozwany zarzucał orzeczeniu:

1. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 249 § 1 k.s.h. poprzez jego błędną wykładnię i nieuzasadnione zastosowanie w sprawie wynikające z wadliwego przyjęcia, że: sprzeczność uchwały zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z umową spółki stanowi samodzielną podstawę uchylenia uchwały; zaskarżone uchwały nr(...)i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r. są sprzeczne z § 11 ust. 3 umowy pozwanej spółki,
- art. 61 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że wniosek o wyrażenie zgody na zbycie udziałów może zostać w każdym czasie skutecznie cofnięty (odwołany) bez zgody adresata, pomimo jego uprzedniego skutecznego złożenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieuzasadnionym przyjęciu że:

- wspólnik pozwanej J. R. cofnął wniosek o udzielenie zezwolenia na zbycie udziałów w pozwanej spółce;
- obecny na nadzwyczajnym zgromadzeniu wspólników w dniu 3 kwietnia 2013 r. dalszy pełnomocnik wspólnika pozwanej J. R. był umocowany do cofnięcia wniosku o udzielenie zezwolenia na zbycie udziałów w pozwanej spółce na podstawie pełnomocnictwa łącznego udzielonego przez wspólnika pozwanej J. R. E. K. i P. M. (1);

3. naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów w postaci protokołu notarialnego zgromadzenia wspólników z dnia 3 kwietnia 2012 r. oraz złożonego przez powoda zapisu dźwiękowego na płycie CD.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa także co do roszczenia ewentualnego o uchylenie uchwał nr (...) i (...) nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników pozwanej spółki z dnia 3 kwietnia 2012 r.; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powoda według norm przepisanych.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji powoda oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne sądu I instancji, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, nie budzą wątpliwości i stąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Należy dodać, że ustalenia te nie są podważane w apelacji strony powodowej.

Z kolei zarzuty o charakterze procesowym, podnoszone w apelacji pozwanej, z przyczyn, o których mowa dalej, tracą na znaczeniu.

Niemniej, nie sposób, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego, byłoby kwestionować ustalenie sądu I instancji, zgodnie z którym na nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu spółki w dniu 3 kwietnia 2012r osoby występujące jako pełnomocnicy wspólnika J. R. cofnęli jego wniosek o udzielenie zgody na sprzedaż udziałów.

Wynika to nie tylko z nagrania dźwiękowego przebiegu zgromadzenia i jego transkrypcji, ale także z protokołu sporządzonego przez notariusza (por. str. 6 protokołu, k. 77 akt).

Ponadto, jak słusznie zauważa powódka w odpowiedzi na apelację pozwanej, w toku procesu strona pozwana nie podnosiła, iż pełnomocnicy J. R. nie byli umocowani do cofnięcia przedmiotowego wniosku.

Twierdzenie takie, podnoszone dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, jako spóźnione, podlegało zatem oddaleniu na podstawie art. 381 kpc.

Niezależnie od tego, twierdzenia takie noszą cechy dowolności i nie zostały w przekonujący sposób wykazane przez skarżącą.

Przed wszystkim nie złożono do akt dokumentu umocowania od J. R., jakim wylegitymował się na walnym zgromadzeniu jego pełnomocnik.

Jeżeli natomiast takim dokumentem były pełnomocnictwa łączne, zawarte w umowach sprzedaży warunkowej z dnia 28 kwietnia 2006r, to ich wstępna ocena pozwala na przyjęcie, że uprawniały one nabywców do dokonywania wszelkich czynności w stosunku do spółki, jakie mogłyby być konieczne w związku z posiadaniem udziałów. Na podstawie tych umów zbywca w istocie zrzekał się bowiem na rzecz nabywców wszelkich praw związanych z posiadanymi udziałami.

Przyjęcie odmiennej interpretacji, postulowanej przez pozwaną, wymagałoby przeprowadzenia wykładni umów pełnomocnictwa na podstawie art. 65 § 2 kc w celu ewentualnego wykazania innej, rzeczywistej woli stron tych umów.

Oczywiste jest, że konieczne byłoby tu przesłuchanie w pierwszej kolejności w charakterze świadków samych kontrahentów wymienionych czynności. Tymczasem w tym kierunku pozwana nie przejawiała odpowiedniej inicjatywy dowodowej.

Jeżeli natomiast chodzi o apelację powódki, to podlegała ona ostatecznie uwzględnieniu, jakkolwiek nie można podzielić większości podnoszonych w niej zarzutów.

I tak, nie do zaakceptowania jest stanowisko skarżącej, zgodnie z którym zaskarżone uchwały nie uzyskały większości z uwagi na nieskuteczność podjętych w latach 2010 – 2011 uchwał o podwyższeniu kapitału zakładowego i objęciu nowych udziałów przez wspólnika P. K..

Nie do przyjęcia jest argumentacja, iż uchwały w tym przedmiocie nie istnieją.

Istnienie, ważność i skuteczność uchwał w przedmiocie podwyższenia kapitału zakładowego została potwierdzona prawomocnymi wyrokami sądów w sprawach, jakie toczyły się na tym tle między stronami, a wyroki te wiążą strony i sądy w innych sprawach, zarówno z uwagi na treść przepisu art. 365 § 1 kpc, jak i powagę rzeczy osądzonej (art. 366 kpc).

Inną rzeczą jest, że, gdyby zaakceptować podnoszone w tej kwestii przez pozwanego twierdzenia i zarzuty, to powództwo o stwierdzenie nieważności, ewentualnie o uchylenie uchwał podlegałoby oddaleniu a limine.

W takim przypadku bowiem uchwały te należałoby uznać za nie istniejące (nie podjęte), a stronie powodowej co najwyżej mogłoby służyć powództwo o ustalenie takiego stanu prawnego (art. 189 kpc).

Powszechnie przyjmuje się bowiem, że uchwałę organu osoby prawnej uznaje się za nie istniejącą m.in. wówczas, gdy w głosowaniu nie uzyskała ona wymaganej większości (por. np.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 1998r w spr. I CKN 563/97, OSNC, z. 12 z 1998r, poz. 205, E. Marszałkowska – Krześ, „Uchwały nie istniejące, nieważne z mocy prawa oraz wzruszalne wyrokiem sądu w spółce z o.o.”, Przegląd Prawa Handlowego, nr 7 z 1998r, str. 31-33 itp.).

Nie można także przyjąć, aby zaskarżone uchwały zapadły z naruszeniem przepisu art.239 § 1 ksh.

Przede wszystkim w zaproszeniu na walne zgromadzenie (k. 70) przedmiot mających być podjętych uchwał został przedstawiony w sposób wystarczający.

Brak było jedynie wskazania potencjalnego nabywcy udziałów, na wypadek, gdyby nie udzielono zgody na zbycie ich osobom wymienionym w umowach warunkowej sprzedaży z dnia 28 kwietnia 2006r.

Niemniej, nie można pominąć, że w umowie spółki jako organ uprawniony do takiej czynności wskazano **zgromadzenie wspólników**. Oznacza to, że propozycje co do imiennego zaproponowania potencjalnych innych nabywców mogły pojawić się dopiero na takim zgromadzeniu, po ewentualnym podjęciu uchwały o odmowie wyrażenia zgody na zbycie ich osobom wymienionym we wniosku wspólnika (zbywcy). Oczywiście jest w tej sytuacji także, że hipotetyczni inni nabywcy nie mogli być wskazani w zaproszeniu na zgromadzenie, sformułowanym przez **zarząd** spółki.

Ponadto zgodzić należy się z sądem I instancji, że przedmiotowe uchwały podjęto na zgromadzeniu wspólników, na którym reprezentowany był cały kapitał zakładowy, a żaden ze wspólników nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego powzięcia uchwał o zaproponowanej treści.

Nie ma także podstaw do przyjęcia, aby uchwały objęte powództwem miały być nieważne z uwagi na rzekome naruszenie tajności głosowania.

Należy zauważyć, że tajność głosowania w przypadku tego rodzaju uchwał nie była obligatoryjna (por. art. 247 § 2 zd. 1 ksh), co oznacza, że chodzi o inny stan faktyczny niż w powoływanym przez powódkę wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1999r w spr. III CKN 261/98 (OSNC, z. 1 z 2000r, poz. 7).

Podzielić ponadto należy w pełni argumentację Sądu Okręgowego, zgodnie z którą tajność głosowania była w pełni zachowana, natomiast z przyczyn obiektywnych, wynikających ze sprzecznych interesów poszczególnych grup wspólników, wyniki głosowania w sposób oczywisty wskazywały na to, które osoby głosowały za lub przeciwko poszczególnym uchwałom.

Inną rzeczą jest, że strona powodowa, kwestionując przyjętą w tym zakresie procedurę, nie wskazuje jednocześnie, jak powinien wyglądać postulowany proces głosowania, który w rozpoznawanym przypadku uniemożliwiłby zdekodowanie głosów oddanych przez poszczególnych wspólników.

W większości nie zasługują także na uwzględnienie zarzuty apelacji dotyczące treści postanowień § 11 umowy spółki.

Należy zauważyć, że w większości stanowią one powtórzenie, z pewnymi jedynie modyfikacjami, przepisów art. 182 § 1 – 3 i § 4 zd. 1 ksh (§ 11 ust. 1 – 5 umowy spółki).

Zgodzić natomiast należy się ze skarżącą, że niedopuszczalne, jako sprzeczne z prawem, należy uznać przyznanie wspólnikom w § 11 ust. 6 umowy spółki uprawnienia do narzucenia stronom umowy sprzedaży udziałów **ceną** zbycia.

Wymaga podkreślenia, że przyznane wspólnikom uprawnienie do wyrażenia zgody na zbycie udziałów lub do ograniczenia ich zbycia ma charakter wyjątkowy w stosunku do ogólnej zasady zbywalności praw majątkowych (por. art. 57 § 1 kc w zw. z art. 2 ksh).

Przepisy w tym przedmiocie nie mogą być w związku z tym interpretowane i stosowane w sposób rozszerzający (por. np. J. Oczkowski, „Ograniczenia w rozporządzaniu udziałami w spółce z o.o.”, Prawo spółek, nr 9 z 2010r, str. 48, R. Adamus, „Wybrane problemy prawne związane z ochroną składu osobowego wspólników w spółce z o.o.”, Prawo spółek, nr 10 z 2008r, str. 14)

Umowa (statut) spółki nie może zatem wprowadzać takich uregulowań, które w istocie umożliwiałyby praktycznie, również poprzez brak dostatecznej precyzji, zablokowanie wspólnikowi możliwości zbycia udziałów w spółce (zob. np. M. Borkowski, Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011r w spr. I CSK 132/11, LEX).

Należy do nich przyznanie spółce prawa do arbitralnego narzucenia kontrahentom potencjalnej umowy zbycia przedmiotowo istotnych elementów tej umowy, do jakich należy cena sprzedaży udziałów (tak też np. M. Tarska, w: „Zakres swobody umów w spółkach handlowych”, Wyd. C.H.Beck 2102, za: Legalis).

Stanowiłoby to niedopuszczalną ingerencję w treść zobowiązania osób trzecich, pozostającą w ewidentnej sprzeczności z przepisem art. 353¹ kc, dającym kontrahentom swobodę kształtowania treści stosunku umownego.

Ponadto, przyznanie spółce prawa do dowolnego kształtowania essentialiae negotii umowy zbycia udziałów w praktyce stanowić mogłoby narzędzie służące dyskryminowaniu poszczególnych wspólników, a przede wszystkim skutecznemu blokowaniu możliwości dokonania takiej czynności (np. w formie określenia ceny rażąco niskiej lub rażąco wygórowanej)

Konieczne jest także uwzględnienie celu przyznania spółce z ograniczoną odpowiedzialnością uprawnień, o jakich mowa w art. 182 § 1 ksh, a jakim było umożliwienie zabezpieczenia stabilności konfiguracji osobowej wspólników czy ich związku z daną branżą, ochrony przed nieuczciwą konkurencją, wrogim przejęciem itp.

O ile naturalnym środkiem zmierzającym ku temu jest odmowa wyrażenia zgody na zbycie udziałów konkretnej osobie (z ewentualnym wskazaniem innego nabywcy), to już zupełnie bez związku z tak określonym celem omawianego uregulowania byłoby narzucanie kontrahentom (w tym wskazanemu przez spółkę) samej szczegółowej treści umowy zbycia udziałów.

Co najwyżej w umowie wspólników możnaby wprowadzić przyznanie spółce, analogicznie, jak to uregulowano w przepisach art. 184 § 4 zd. 2 i § 5 ksh, uprawnienia do określenia ceny zbycia udziałów (na rzecz osoby wskazanej przez spółkę) **na wniosek zainteresowanego wspólnika**, przy czym konieczne jednocześnie byłoby określenie obiektywnych kryteriów jej ustalenia, wyłączających w tym względzie dowolność i arbitralność.

Takich minimalnych wymogów nie spełnia treść postanowienia § 11 ust. 6 umowy pozwanej spółki.

Pomijając już przyznanie spółce uprawnienie do określania ceny bez zgody zainteresowanych potencjalnych kontrahentów, brak jest tam wskazania procedury, na podstawie której ustalana ma być cena „rynkowa”, co oznacza w rzeczywistości przyznanie spółce w tym zakresie pełnej dowolności.

Na taki realny skutek wymienionego uregulowania wskazują zresztą okoliczności rozpoznawanej sprawy, bowiem w zaskarżonych uchwałach określono jako cenę zbycia udziałów cenę wymienioną w warunkowych umowach sprzedaży, zawartych sześć lat wcześniej, bez jakiegokolwiek odniesienia tej wartości do aktualnych parametrów ekonomicznych.

Niezgodność z prawem omawianego postanowienia umowy spółki nie powoduje natomiast nieważności wszystkich zawartych w § 11 tej umowy uregulowań dotyczących procedury związanej z wyrażaniem zgody na zbycie udziałów.

Nie ulega wątpliwości, że zgodnym zamiarem wspólników było ograniczenie możliwości dowolnego zbywania udziałów przez wspólników. Nie sposób natomiast, racjonalnie oceniając stan rzeczy, byłoby uznać, że ograniczenia takiego, co do zasady, wspólnicy by nie przyjęli przy innym uregulowaniu treści § 11 ust. 6 umowy. W tym kierunku zresztą żadna ze stron nie zainicjowała postępowania dowodowego, które zmierzałoby do odkodowania odmiennej woli stron umowy spółki (art. 65 § 2 kc).

W tej sytuacji należy uznać, że, z uwagi na brak zgodnych z prawem postanowień dotyczących określania ceny zbycia udziałów na rzecz wskazanego przez spółkę nabywcy, w to miejsce wchodzi uregulowania ustawowe, wynikające z przepisów art. 182 § 4 zd. 2 oraz art. 182 § 5 ksh (art. 58 § 3 kc i art. 56 kc w zw. z art. 2 ksh, por. też J. Oczkowski, op.cit., str. 48).

Z przyczyn zatem, o których mowa wyżej, zaskarżone uchwały należało uznać za niezgodne z ustawą, co skutkowało musi stwierdzeniem ich nieważności na podstawie przepisu art. 252 § 1 zd. 1 ksh.

Dodać należy, że, w okolicznościach sprawy, nie sposób byłoby uznać, że zaskarżone uchwały dotknięte byłyby jedynie częściową nieważnością, np. jedynie w części dotyczącej określenia ceny sprzedaży udziałów wskazanemu nabywcy, a w pozostałej części pozostawałyby ważne (art. 58 § 3 kc w zw. z art. 2 ksh).

Co prawda w judykaturze dopuszcza się możliwość stwierdzenia częściowej nieważności uchwał zgromadzenia wspólników spółek kapitałowych.

Dotyczyć to może jednak jedynie tych części złożonych uchwał, które mają charakter autonomiczny i nie są nierozzerwalnie związane z innymi elementami wymienionych czynności prawnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 19 grudnia 2007r w spr. V CSK 350/07, LEX nr 371391 oraz z dnia 7 lutego 2013r w spr. II CSK 300/12, OSNC, z 7-8 z 2013r, poz. 98).

Tymczasem z treści zaskarżonych uchwał, w powiązaniu z przebiegiem walnego zgromadzenia, wynika, że wspólnicy mieli zamiar w sposób kompleksowy rozstrzygnąć wszystkie kwestie związane z odmową wyrażenia zgody na sprzedaż przez J. R. udziałów na rzecz osób wymienionych w warunkowych umowach sprzedaży z dnia 28 kwietnia 2006r.

Przyjąc w tej sytuacji należy, że przy wyeliminowaniu z treści uchwały ceny nabycia, korzystnej dla większościowego wspólnika, przedmiotowe uchwały nie zostałyby podjęte.

Prowadzi to do zmiany wyroku w omówionym wyżej kierunku, poprzez uwzględnienie roszczeń zasadniczych powództwa.

Pociąga to też za sobą zmianę zawartego w wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu, które podlegają stosunkowemu rozdzieleniu, poprzez obciążenie nimi w (...) powoda, a w (...) pozwanego (uwzględnione zostają ostatecznie żądania powództwa co do dwóch z trzech zaskarżonych uchwał).

Koszty poniesione przez powódkę obejmowały opłatę od pozwu (6.000 zł), opłatę od zażalenia (30 zł), wynagrodzenie radcy prawnego (377 zł, w tym 17 zł opłata skarbową od pełnomocnictwa) oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym (180 zł), razem wynosząc 6.587 zł.

Z kolei poniesione przez pozwaną koszty procesu zamknęły się kwotą 557 zł, a obejmowały wynagrodzenie adwokata (377 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym (180 zł).

Razem zatem koszty procesu przed Sądem Okręgowym wyniosły 7.144 zł, z czego stroną powodową obciąża kwota 2.381 zł (7.144 zł x 1/3).

Oznacza to, że z tego tytułu pozwana obowiązana jest zwrócić powódce kwotę 4.206 zł (6.587 zł – 2.381 zł).

Sąd na podstawie art. 386 § 1 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i procesowego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Uwzględnienie w całości roszczeń głównych powództwa powoduje, że bezprzedmiotowe staje się rozstrzygnięcie o zgłoszonych jako ewentualne żądań uchylenia zaskarżonych uchwał na podstawie art. 249 ksh.

Przyjmuje się bowiem, że sąd przystępuje do orzekania o powództwie ewentualnym tylko w przypadku oddalenia powództwa głównego.

W tej sytuacji rozstrzygnięcie przez sąd odwoławczy o apelacji powoda poprzez uwzględnienie oddalonych w pierwszej instancji roszczeń głównych pociąga za sobą automatyczne uchylenie zawartego w zaskarżonym wyroku orzeczenia uwzględniającego roszczenie ewentualne i umorzenie w tym zakresie postępowania (art. 355 § 1 kpc), i to niezależnie od tego, czy orzeczenie to zostało zaskarżone przez którąkolwiek ze stron.

W konsekwencji, bezprzedmiotowe stało się merytoryczne rozstrzygnięcie o apelacji strony pozwanej.

Dlatego na podstawie przepisów art. 386 § 3 kpc w zw. z art. 355 § 1 kpc orzeczono jak w punkcie II wyroku.

Ponieważ wnioski apelacji strony powodowej zostały uwzględnione w całości, pozwana zobowiązana jest do zwrotu poniesionych przez powódkę wywołanych tą apelacją kosztów postępowania odwoławczego (art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, punkt III wyroku).

Natomiast koszty postępowania apelacyjnego wywołanego apelacją strony pozwanej winny być wzajemnie zniesione (art. 100 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, punkt IV wyroku).

Z uwagi na fakt, że uchylenie wyroku w części uwzględniającej roszczenia ewentualne i umorzenie w tym względzie postępowania musiało nastąpić niezależnie od wniosków stron w tym zakresie, trudno mówić o „wygraniu” postępowania apelacyjnego co do tych roszczeń przez którąkolwiek ze stron.

Zachodzi zatem sytuacja analogiczna do hipotezy wymienionej w art. 100 zd. 1 kpc.

/-/ K. Ratajczak /-/ B. Wysocki /-/ M. Głowacka